

- аналіз зовнішніх і внутрішніх загроз економічній безпеці туристичного підприємства, вивчення інформації про потенційні кризові ситуації, їх причини та способи врегулювання;
- розробка мети та стратегії економічної безпеки туристичного підприємства;
- аудит наявних коштів щодо забезпечення безпеки та аналіз їх відповідності виявленим загрозам;
- моделювання нової системи економічної безпеки туристичного підприємства.

Зважаючи на соціальне спрямування й наслідки сучасного стану індустрії туризму та її безпеку, українські науковці С. М. Домбровська, А. Л. Помаза-Пономаренко, Н. П. Рибальченко відзначають, що «воєнний період в Україні значним чином вплине в короткостроковій і віддаленій перспективі на розвиток туристичної сфери, який потрібно забезпечувати в контексті гарантування безпеки. Крім того, воєнний період позначився негативно на фізичному та психічному стані здоров'я українців, на який перед тим потужно впливала пандемія. Відтак, увагу слід зацентувати на підтримці розвитку внутрішнього та соціально орієнтованого туризму (медичного, оздоровчого, сільського зеленого, екологічного, релігійного, пізнавального, гірськолижного та іншого спортивного туризму)...».

Відповідно до зазначеного, для забезпечення безпеки в індустрії туризму необхідно: сформувати ефективні механізми захисту прав туристів, організувати надання якісних, безпечних та доступних послуг індустрії туризму при одночасному всілякому сприянні громадянам у реалізації їх прав і свобод під час здійснення подорожей. Крім того, забезпечити суспільну й державну безпеку, охорону навколишнього середовища, захист індустрії туризму від впливу природних, техногенних і соціальних загроз безпеки, зокрема від адміністративних правопорушень, протиправних посягань із боку організованої злочинності, міжнародного та етнічного тероризму.

С. Тарасенко

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

S. Tarasenko

STATE POLICY IN TOURISM ACTIVITIES

Державну політику в туристичній діяльності слід розуміти як вплив держави на реалізацію державних соціально-економічних пріоритетів і вироблення єдиної концепції розвитку туристичної діяльності. Тобто це складний організаційний процес, що охоплює процедуру розробки державної політики в туристичній діяльності. Зокрема, обґрунтування її мети, завдань, основних напрямів, вибору інструментів і методів її проведення. При цьому державну політику в дію приводять відповідні організаційно-правові механізми державної політики.

Законодавство в Україні регулює туристичну діяльність через норми багатьох галузей права. Водночас право людини на туризм не закріплено в Конституції України (КУ), але є основні правові категорії — право на відпочинок (ст. 45 КУ), свободу переміщення (ст. 33 КУ), забезпечені конституційними правами людини на охорону здоров'я (ст. 49 КУ), сприятливе навколишнє середовище (ст. 50 КУ), участь у культурному житті (ст. 54 КУ) та певні гарантії держави (ст. 46 КУ). Відомо, що в туризм залучена значна кількість людей і ресурсів. При цьому засоби державної політики в туристичній діяльності відрізняються великою різноманітністю, але,

насамперед, вони відзначаються організаційно-правовим спрямуванням. Реалізація засобів державної політики розподіляється за такими основними напрямками:

- удосконалення методів державної політики;
- державна підтримка туризму;
- створення умов для формування сталого розвитку туризму;
- підвищення ролі місцевих органів виконавчої влади як координаторів у сфері туризму.

Згідно з Законом України «Про туризм», державна політика в туристичній діяльності здійснюється Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади в галузі туризму, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, а також іншими органами в межах їхньої компетенції.

Відзначимо, що урядом України 16 березня 2017 р. схвалено Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 р. (далі по тексту — Стратегія). Стратегія — це узагальнюючий план певної діяльності, який охоплює тривалий період, спосіб досягнення складної мети. Стратегія є підзаконним нормативно-правовим актом, що покликаний більш детально й чітко, ніж закони, регулювати суспільні відносини, що виникають у туристичній галузі.

Стратегію розглядають як довгостроковий план, що супроводжується постійним аналізом і моніторингом. Стратегія має властивість переходити від абстракції до конкретики у вигляді конкретизованих планів. Слід зазначити, що Стратегія визначає необхідність розвитку підприємництва в галузі туризму.

Стратегія здійснюється в межах двох площин — державній і ринковій. У цьому приховується дихотомія розвитку туристичної галузі, оскільки держава реалізує свою функцію «зверху — донизу», а підприємство, навпаки, відштовхується від потреб споживача. Підпорядкувати реалізацію державних функцій інтересам споживача — головне завдання програм управління підприємствами туристичного бізнесу.

Слід зазначити, що держава істотно впливає на розвиток туристичної діяльності через нормативне регулювання шляхом визначення засад економічної, митної, податкової політики, визначення соціально-культурних пріоритетів та ін. Серед концептуальних завдань держполітики в галузі туризму, на сучасному етапі розвитку економіки, науковці виокремлюють необхідність розробки національної концепції туризму.

Розглядаючи питання державної політики в туристичній діяльності, було з'ясовано, що держава визначає туристичну діяльність однією з пріоритетних галузей економіки України. У статті 6 Закону України «Про туризм» надано «Основні способи та цілі державного регулювання в галузі туризму». При цьому і в Законі, і в інших нормативно-правових актах, що регулюють відносини в галузі туризму, відсутнє визначення поняття «державне регулювання туристичної діяльності», що є актуальним питанням для подальшого розгляду поняття, сутності та тенденції розвитку державного регулювання туристичної діяльності.